

თბილისი: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: პირველი სტრიქონი „პეტრიტი“ პირველ გვერდზე—10 კ., მეოთხეზე—5 კაპ.
სა-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის“ და „ცნობის“ ფურცლის“ რედაქციაში ქ. № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამოც. ქართველთა ამხანაგო-ბისკში (ქვეშევთის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერილი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის მხედლობაზე უნდა გა-მოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.
რედაქციის კანტორა იმყოფება ვანკის დიდ ქუჩაზე, მარტორუზოვის სახლში, № 27.
ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели“—„Моამბე“. ტელეფონი № 372.

ტფილისის კერძო ამკურნალო მისიონარული სახლი

ფეხის იტყუპე უკვე დიდი კვირა უქმე-ების გარდა, დიდი:
ბ. გიგინიძე — კბილის სხეულებანი 8 — საათამდე.
ბ. გელაშვილი — ნერვების და კბილის სხეულებანი — 9—10 ს.
ბ. გელაშვილი — გულის, კულის და ცხვირი-1—12 საათამდე.
ბ. სხეულებანი — კბილის სხეულებანი — 12 საათამდე.
ბ. შტაინბერგი — თვალის 11—12 ს.
ბ. შტაინბერგი — ბაქტერიულ-ბაქტერიული 11—12 ს.
ბ. გელაშვილი — ნერვების და შინა-12—1 საათამდე.
ბ. ფეხდამკრები შინაგანი და სახეუგო-ს.
ბ. შტაინბერგი — სადარბაზო — 12 1/2 საათამდე, სამშობლოთი 3—4 საათამდე.
ბ. გელაშვილი — სიფილისის, კანის და კბილის — 1 1/2—2 საათამდე.
სადაც მათი:
ბ. თუშინიძე — დიდი სხეულებანი — 6 საათამდე.
ბ. გელაშვილი — შინაგანი (სტრამპის) და მკერდ-ქმირი გამოკვლე-5—6 საათზე.
ბ. შტაინბერგი — გვირგვინი — 10—12 ს.
ბ. გელაშვილი — კბილის სხეულებანი.
ბ. გელაშვილი და დარბაზის 50 კ.; ბე-ბი — მორბეობით. კრალი 4 მან. დღე და ბ. კრალი დარბაზის უფასო.
ბ. გელაშვილი, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი მისი, № 21 (განსწავლის ქვეყნის მის). ტელეფონი № 274. (წდ.)

ლია 1901 წ. 22 მაისს, სამშობლო, დილის 11 საათზე, საბჭოს სადგომში, ქუთაისში. კრების საგნები:

- 1) არჩევა კრების თავმჯდომარისა.
- 2) განხილვა და დამტკიცება მომავალ საანგარიშო წლის ხარჯთ-ღირებულებისა და
- 3) არჩევა მოხელეთა:
ა) გამგეობის წევრთა,
ბ) საბჭოს წევრთა,
(5.3—3) გ) სარევიზო კომისიის წევრთა.

მკურნალო მიხეილ გელ ვანიშვილი

გადავიდა საკუთარ სახლში ყორღანოვის ქუჩა, № 16.
ავადმყოფებს იღებს დილით 12—1 ს., საღამოთი 6—7 ს. (10—6—5)
კვირას, 20 მაისს, „მუშაობის“ ბაღში უფასოდ და იაფი (სადავლოს) ღირს-ძიებათა გასაძლიერებლად გაიმართება
სახალხო სეირნობა
მუსიკით, მომღერლებით და საჩუქრებით (ცხენი, ძროხა, ვირი და ცხვირი). სეირ-ნობა დაიწყება შუადღის 12 საათზე. სეირ-ნობაზე შესვლა ღირს 20 კ. (უ. 2—1)

მთავრობის განკარგულებანი

სამოქალაქო უწყებას:
ახალციხის მაზრის სამმართველოს თარჯიმანი კო-ლეფსკი რეგისტრაციის თავე. ლორთქიფანიძე დანიშნა ახალციხის ქალაქის ბოქაულის თანამდევად; ტფილისის გუბერნიის სამმართველოს კანცელარიის მოხელე კოლეფსკი სერგეი სარაჯიშვილი დანიშნა ტფილისის მაზრის სამმართველოს მე-IX კლასის შტატს გარეშე მოხელედ.
საქართველოს უწყების ზედამხედველი დავით არ-გიძე დანიშნა სახმელეთის უნტროს კანტრალო-რად, ხოლო უნტროს კანტრალორთი მე-8 ოლქისა ყარაშან არ დიშვილი დანიშნა იმავე ოლქის უფროს კანტრალორად.

დეკლარაცია

(„რუსეთის დეპუტატი საგენერალსაგან“) 16 მაისს.
პეტერბურგში. 16 მაისს პეტერბურგში დამრუდა პრინცესა ევგენია მაქსიმოვი-ნის ასული ოლდენბურგისკისა.

ბრუნდო. გაზაფხულის პირველი წვიმა მოვიდა; მცენარეები გააცოცხლა.

პონაშვილი. გაიხსნა სამეურნეო ნაწარ-მოებთა და საქონლის გამოფენა.

მარშაპა. დაარსდა საზოგადოება „შუა-მაგალი“, რომელსაც საგნად აქვს სავაჭრო და სამრეწველო ურთიერთობა შვედნას ციმ-ბირთან და შორეულ აღმოსავლეთთან.— აღვილობრივ კაპიტალისტებმა დააარსეს ახანაგობა, რომელსაც საგნად აქვს ოქროს მადნების შემუშავება ოხოტსკის ზღვის ნა-პირას.— აღმოაჩინეს ფაბრიკა, რომელშიაც ნახშირ საფოსტო და საღებო მარკებიდან ფოსტისა და დაწესებულებათა ბეჭდები ამოჰყავდათ და ისევ სახმარებლად ჰყი-დნენ; ფაბრიკაში იზოვს უკვე დამზადებუ-ლი ამგვარად 10 ათასი საფოსტო და ოთხი ათასი საღებო მარკა. დამნაშავე დავით სენიციერი შეიპყრეს.

მოსკოვი. გლეხთა განთავისუფლებიდან 40 წლის შესრულების აღსანიშნავად საბ-ჭომ დაადგინა მოაწყოს მოსკოვში საყო-ველთაო პირველდაწყებით სწავლის საქმე. ამ საგნის განსახორციელებლად გარდაწყდა — მომავალ აგვისტოში, გარდა განზრახულის 5 სკოლისა, დააარსონ კიდევ 15 სკოლა, რომლებსაც სახელად უნდა ეწოდოს: „გლეხ-თა განთავისუფლების 40 წლის შესრუ-ლების სახსოვრად“. გამგეობას დევალა აგრეთვე მომავალ 6 წლის ხარჯთ-ღირებუ-ლებაში შეიტანოს საჭირო კრედიტი, რათა 1902 წლის აგვისტოშიც დაარსებულ იქ-მნას 15 სკოლა.

ხმა არის, რომ გარდაცვალებულს სო-ლოდოვიკოვს უანდერძებია, რომ მისი აქციები, ფასიანი ქაღალდები და უძრავი ქონება გაჰყიდონ და 10—15 წლით ბანკ-ში მიიბარონ; შემდეგ, თითოეულ ნათე სათ მისცენ 50 ათასიდან 300 ათას მა-ნათამდე; დანარჩენი 30 მილიონზედ მეტი საქველმოქმედო საქმეს მოახმარონ. ეს ფუ-ლი უნდა გაიყოს 3 ნაწილად: ერთი ნაწი-ლი მოხმარდეს ქალთა გიმნაზიების დაარსებას—მეორე ნაწილი უნდა გარდა-

ეცეს ერობას ქალთა და ვაჟთა საპროფეს-სიო სასწავლებელთა გახსნისათვის და მე-სამე ნაწილით უნდა დაარსდეს იაფი სადგო-მები ლარბთათვის.

შანაძი. 4000 მემბრანე შეესია კვერ-ჩოუსა და სირიანის პროვინციებს, სადაც თავზარი დასცა მცხოვრებთ: როგორც ხმა არის, იუნგანიდან 3000 კაცი წავიდა, რა-თა შეუერთდეს ხსენებულ მემბრანეთ.

პაპიანი. ორშაბათს 4000 ჩინელი ჯარის კაცი, ჩინის უფროსობით, იუნშიკა იმ შან-დუნდან პეკინში გაგზავნა. სამეფო ოჯახის დაბრუნების მომზადება მიენდო ჩოუს, რომელიც მისიონერთა საქმეების კომისარად იყო. დაბრუნების ცერემონია უკვე შემუ-შავდა.

შონაძე. შავი ქირი ძლიერდება; უკანასკნელ დღეებში შავი ქირისაგან ყო-ველ-ღვე 30 კაცზე მეტი კვდება.

მადრიდი. დედოფალმა უბოძა პეტერ-ბურგის საზღვაო საავადმყოფოს უფროს ექიმს რამბახს ორდენი „საზღვაო ღვაწლი-სათვის“.

პაპიანი. საკითხი ეგზამენების მოსპობის შესახებ გადაწყდა. ეგზამენები იქნებიან მოხდენილი მხოლოდ პეკინში იმ პრო-ვინციების კანდიდატებისთვის, რომელთაც მონაწილეობა არ მიუღიათ არეულობაში.

პეტერბურგში. 16 მაისს, ყინვის გამ-ჭრელი გემი „ერმაკი“ წავიდა ჩრდილოე-თის წყლებში. გემის უფროსი, ოფიცრები და ჯარისკაცები სალამს უგზავნიან ნათე-სათა და ნაცნობთ და თხოულობენ წერი-ლების გზავნას ინგლისში, ნიუკასტლში, 25 მაისამდე.

(საღამოს დეპეშები იხილე მე-4 გვერდზე.)

ქურნალ-გაზეთებიდან

ინგლისი. განსყრფთვადი კაზეტები ირ-წმუნებთან, რომ ღიბრად შარის ისევ წი-ნანდებურად განსწავლეს ქსეფეისს. ამ გარე-შეხებათ თავი იხსნა ნამეტნავად იმ დროს, რა-დესაც ფუფუნება მთავრობის ბიუჯეტის წინა-

ფელეტონი

სახელის მოხვედრის მსურველს.

(პასუხად ნაცნობ-გოგებაშვილს. იხ. 1901 წლის „გვერდის“ № 71: „ერ-თი ბოროტი არაკის გამო“).

ველმა გავეთილმა, როგორც ჩანს, განარისხა ნაცნობ-გოგებაშვილი; ქვეთ, ამოად ჩაუარა. მივმართეთ მე-კვეთილით.

წერილში („ცნ. ფურცელი“, 1901 1397) ჩვენა გვემართა ერთად-ერთი ლი: დავემტკიცებინა, რომ ნაცნობ-შვილმა არა თუ დამტკიცა თავისი ქართველების ნიჭის შესახებ, არამედ წინააღმდეგ მიზანს: მის წერილში, მის უნებურად, ქართველები უნი-გამოდგნენ. საკმარისად დავასაბუთე თუ არა, ეს მკითხველს მივან-რედ მოგახსენოთ, ჩვენი ცხოვრება დიდი განსაცდელია: თუ კაცის შრო-მაშეკარავებული და ყველასათვის არ არის, მაშინ იმას უსაყვედურე-რადფერს აკეთებო, უფარგისია... ღ

თუ კაცმა დაიწყო საქმე ზოგადის ხასიათი-სა, იქ უმეტესად რაღაცა დაფარულს და პიროვნულ მოთხოვნილების მიზანს ხედა-ვენ. ეს კიდევ ცოტაა. თუ თქვენი შრო-მა, ყოფა-ქცევა ეწინააღმდეგება ზოგიერთ პირების უკვე შეთვისებულ მიმართულებას, მაშინ ვაი თქვენი ბრალი!.. ეს ვაებატო-ნები არაფერს აღარ ზოგავენ თქვენი პი-როვნების გასაღებათ: გესვრიან ყოველ გვარ უშვერ-უმსვავსო სიტყვებს; თქვენ შრომაში ხედავენ არა თუ თქვენს ზნეო-ბრივ მოვალეობას, არამედ საბოროტოდ განძრახულ საქმეს, მიმართულს ქვეყნის დასაღუბავად, რომელიმე პირის გასაშავებ-ლად... გწამებენ სამშობლოს ღალატს!.. O tempora, o mores!..

ამ ზნე-ხასიათის ვაებატონებ შორის პი-რველი ადგილი დაუჩემებია,—ეს დიდი ხა-ნია,—ბ. გოგებაშვილს, რომელიც მას აქეთ, რაც ცხოვრების ასპარეზზე დაიწყო მოღვაწეობა, უხვად ისერის ყოველ მხრივ ქუქყსა და ტალახს; ბ. გოგებაშვილი, თა-ვის ტყუპით-ნაცნობით, ის პირია, რომე-ლმაც ჩვენ საპოლემიკო მწერლობას საქმა-რისად შესამჩნევნი, არა სასურველი დამლა-დასვა... მაგრამ ჩვენ ბ. გოგებაშვილის-მი-

ერ ხმარებულ მშვენიერ საშუალებას ჯერ-ჯერობით თავი დავანებოთ ღ შევებოთ იმ დე-ბულებათ, რომელნიც მოჰყავს ავტორს ჩვენი წერილის შინაარსის დასარღვევით. არ ეგო-ნოს მკითხველს, რომ ჩვენ ვითომ-და ფილო-სოფიურად ვუყურობდეთ ბ. გოგებაშვილის ლანძღვა-თრევას, მომართულს ჩვენკენ. სრუ-ლებითაც არა. პირ-იქით, ჩვენზე ძალიან ცუდათ იმოქმედა (რის გამო პასუხიც და-ვაგვიანეთ) მაგ ვაებატონის... ზრდილობამ, მაგრამ ბ. გოგებაშვილის „პოლემიკას“ და-ვუბრუნდებით წერილის ბოლოში.

ბ. გოგებაშვილი—ნაცნობი ამბობს ჩვენ-ზე: „თავდაპირველად ავტორი გვისაყვედუ-რებს, ურარტელნი რად დასახეთ ქართვე-ლების წინაპრებად, ეს საკითხს შეადგენ-სო“... ჯერ შევნიშნათ ის, რომ საყვედუ-რი და რომელიმე მოვლენის შესახებ ექვის შეტანა ერთმანეთზე ძალიან შორსაა. ჩვენ გოგებაშვილისთვის ამ საგნის გამო არავი-თარი საყვედური არ გვითქვამს, მაგრამ ასე-თია ჩვენი მოკამათის უსაზღვრო თავმოყვა-რეობა!..

ჩვენ, მართალია, ექვი შევიტანეთ იმის შესახებ, თუ ვინ არიან აწინდელ ქართვე-ლების წინაპრები, ამ აზრს ვადგევართ ეხლოც.

ამის საბუთს გვაძლევს თვით მასპერო და ნაცნობი—გოგებაშვილიც. ე. მასპეროს „Древняя история народовъ востока“-ში გკითხულობთ (431 გვ.): „მოთბიანი ადგი-ლი, საიდანაც მომდინარეობენ მდ. ტიგრი და ეფრათი, იყო დასახლებული მხოლოდ ერთი ხალხით, რომელიც სრულიად განი-რჩეოდა სომხებისაგან; ეს ხალხი ენათესა-ვებოდა ქართველებს და გაგვასიის სხვა ხალ-ხებსაც“. ჩვენის აზრით, ამ ამონაწერიდან ყოველად შეუძლებელია დაისკვნას, რომ ხსენებული ხალხი იყოს დღევანდელი ქარ-თველების წინაპარი. ჩვენ მივაქცევთ მკით-ხველის ყურადღებას ხაზ-გასმულ სიტყვებს საიდანაც ჩანს, რომ მასპეროს-მიერ ხსენებული ხალხი ქართველების წინაპრები-კი არ არიან, ხოლო ქართველებთან ერთად შეადგენენ საერთო წინაპრის ერთ-ერთ შტოს. ეს რომ ასე არ იყოს, მაშინ აღნი-შნული ხალხი უმეტესად ჩაითვლება „კავ-კასიის სხვა ხალხების“ წინაპრებადაც. ამ სახით, ივერიის ტომის თემები და ლეკები, ჩეჩენები, ჩერქეზები და ბევრი სხვანიც უნ-და ჩაითვალოს მონათესავე ხალხებად. დღეს ამ ხალხების ნათესაობა ქართველებთან არა-ვის დაუმტკიცებია. მცირე მაგალითი ჩვენის

აღმდეგ წინადადება შეიტანა. გარკვეული სულად არ დასწრით ამ სხდომის მორეგულირებად კამათის დროს პლატოში იყო, მაგრამ კენჭის ურას ადარ მოუყვანა. 60 ორდანიდელზე მეტმა მონაწილემ არ მიიღეს კენჭის ურას; მათ მანკაბის მიტანის დაბრუნება, ჩაწერა დიდი, ჯონ ბერნის, კიბრადი და სხვა ლიბერალური. სტანდარტის ცნობით, გარკვეულ და მის ამხანაგებს შუა მეტად ცუდი ურთიერთობა ქსუფი: კემპელ ბანერმანი არც კი მოუყვანა იმის ფაქტის წინადადების გამო, ამიტომ გარკვეული არც კი მოვიდა იმ სხდომაზე, რომელზედაც ეს წინადადება იყო განხილული. მან არც სამხედრო განხილვის თაობაზე მომხმარებელი კენჭის ურას მიიღო მონაწილეობა.

— როგორც სამხრეთ-აფრიკის უმადლესი კომისარ ბენი ალფრედ მილერი ღონისძიებაში მონაწილეობდა, თითონ ღონისძიებაში მიუგება სადგურზე. ამ გარემოებაში უფროსი ურადდება მიიღება, რადგანაც ეს დანაშაულებრივ მინისტრს მეტად უკმაყოფილო ამისთანა ცერემონიები. სამინისტროს წევრებში ამბობენ, რომ ღონისძიების ამით უნდადა საჯაროდ ეხვეწებინა, რომ ის სავსებით იწონეს იმ უკიდურესს ზოლიტის, რომელსაც ბენი ალფრედ მილერი მისდევდა სამხრეთ-აფრიკაში.

— ინგლისის მთავრობამ გამოსცა «დურჯი წიგნი», — საბუთები სამხრეთ-აფრიკაში დაწერილი ფერმების შესახებ. ამ წიგნის ინგლისელებმა სასაიდლოდ დააქვეს ესეთი სხეული: «თეთრი წიგნი შუა ნანგრევების შესახებ». იყო დრო, როდესაც ზარდახერტი სამინისტროს წევრები გადაწყვეტილი უარყოფდნენ იმ ცნობას, რომ ფერმების სწავლა. შემდეგ ჩემპერლენმა სთქვა, რომ ისეთ ფერმებს სწავლა, სადაც ინგლისელებს თათს ესრდნენ. «თეთრი წიგნი» სულ სხვას ამბობს. მთავრობის მოხსენებაში სულ 634 დაწვარი ფერმა ჩამოთვლილი. ეს საქმე 1900 წელს თბათუბი დაუწყებოთ. უფრო მეტი ფერმა შარშან გიორგობისთუბი დაუწყებოთ (226 ფერმა), შემდეგ დაწვარი ფერმების რიცხვი უცებ კლებულა: (1900 წ. დეკემბრში მხოლოდ — 6, წელს იანვარში — 3). შარშან გიორგობისთუბი რაბერტსონმა ლექციების კითხვა დაიწყო. მისგან მოუყვანდა ფაქტები დიდი შთაბეჭდილება მოახდინეს ინგლისის საზოგადოებაზე. რაბერტსონი თითონ იყო სამხრეთ-აფრიკაში და უფრო ფაქტი გამოიკვლია. რომ სხენებული შთაბეჭდილება გაქარწყლებინა, მთავრობა ეცადა ერთი ფაქტის დადგენას, მაგრამ რაბერტსონმა ადგილად დაამტკიცა ამ უარყოფის სიძრუე და უსაფუძვლობა. მთავრობის ანგარიშში ნახევრები, რომ 77 ფერმა იმ მიზეზით დასწეს, რადგან იქიდან ინგლისელებს თათს ესრდნენ. ორანჯის რესპუბლიკაში 157 ფერმა იმ აზრით

აზრის დემონსტრაციისათვის. რუსები, პოლონელები, ბოლგარელები და სხვანი მონათესავე ხალხები არიან; მაგრამ არავის მოსვლია აზრად, რომ ესენი ერთი-მეორის წინაპრად დასახოს... თვითონ ბ. გოგებაშვილი თავის წერილში გვარწმუნებს: „...რომ მასპრო კატეგორიულად, გადაჭრით, ამბობს, რომ ურარტელები იყვნენ ქართველთა ერის მონათესავე წინაპრები“. ავტორს იმდენი ვერ მოუხერხებია, რომ მწერლის აზრი რიგაზად გადმოესცა მკითხველს. რას ჰქონდა „მონათესავე წინაპარი“? განა შეიძლება, რომ წინაპრისა და შთამომავლობის შორის ნათესაობრივი კავშირი არ არსებობდეს? ამისთანა ულოლიკო აზრი ყოველად შეუძლებელია, თუ აღამაინი ცოტათი მაინც დაუფიქრდა თავის აზროვნებას. თუ რაიმე მანქანებით გამოგნახეთ მონათესავე წინაპარი“ აზრის დაცულობა, მაშინ იმ დასკვნას გამოვიყვანთ, რომ ეს წინაპარი პირდაპირი, უშუალოდ მომავალი წინაპარი ქართველების მონათესავე ხალხისა. ნაცნობ-გოგებაშვილი თავის წინა წერილის შენიშვნაში თითონვე კითხვას აძლევს ამ სა ანს, მოჰყავს რა ანუჩინის აზრი... იმავე წერილში ჩვენ შესახებ ბ. გოგებაშვილი განაცხადებს: „შემდეგ ავტორი სრულიად გვერდს უხვევს და აფუჩებს შუა-

დაუწყებოთ; «რათა ქვეყანა გავერანებინათ და მტრის მოქმედებისათვის გამოუსადეგარი გაეხადათ». 129 ფერმა იმ მიზეზით არის დაწვარი, რომ მათი პატრონები ბურების რაზმებში იმყოფებოდნენ. ერთ ფერმაზე ნათქვამია: «დურჯით, რადგანაც ამ ფერმაში გენერალი ბორა იდგა», დანარჩენი ფერმების დაწვის მიზეზი სულაც არაა მოხსენიებული, ალბათ, იმიტომ დაუწყებოთ, რომ მათი პატრონები ბურები იყვნენ; ესეც სავსა მიზეზია. ასე, მანკაბით, კანტქმული გენერალი ქრისტაინ დევერის ფერმაზე უბრალოდ სწერია: «დურჯით ქრისტაინ დევერის ფერმა»; თუ რა მიზეზით დასწეს, — ამზე მოხსენება ხმას არ იღებს. დევერის ფერმა თითონ ღონისძიებაში ბრძანებით დაუწყებოთ. ერთის სიტყვით, მიხედვით და საცა კი მოუწევიათ, ეგულა ფერმა გადაუბრუნებოთ. მაგრამ მთავრობის მოხსენება სრული არაა. ამ ფერმების შესახებ რაბერტსონმა გამოსცა წიგნი, რომელშიაღიგოთ ინგლისური ცნობები მოუყვანდა იმის თაობაზე, რომ ვაკერტრომის ოქტომბერში 8 ფერმა იყო დაწვარი, ხოლო მთავრობის ანგარიშში ამ ფერმების შესახებ კრიტიკა არაა დაწერილი. უფროაფრეში ეტობა, რომ ეს ანგარიში ვიდაცა გასწორდება; გამწვარებულს ბევრი შეცდომა კი მოსვლია: ისე, მთავრობის ანგარიშში 552+90=642. (ნამდვილად კი=642); მეორე ადგილას ნათქვამია, რომ ერთი ქვრივი დედაცის ფერმა დაწვით, მიზეზად კიდე ისაა მოყვანილი, რომ «ფერმის პატრონი ბურების რაზმში იბრძვის». ამისთანა შესწორებულმა ანგარიშმა კი მეტად დიდი და ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა მთელ ინგლისის ერზე და თვით სამინისტროს მომხრეებზედაც კი. ბევრმა გაზეთმა მოუყვანა ეს ანგარიში, მაგრამ ხმა არ ამოიღო მისზე. «დეილი ქრონიკლა»-მა სულაც არ დაბეჭდა ეს ანგარიში. «სტანდარდ»-მა მწუხრება გამოსთქვა იმის გამო, რომ ჯარში მეფე ბურების ფერმები დაუწყებოთ. «ამნარი მოქმედება ზინდაზინად აღაშფოთდა კაცის კონფერენციის მიერ და დაგმობიდა სერთა-შარსი უფლების ეგულა მდონეთაგან. განა 1814 წ. მოკავშირე ჯარები გაჭედადნენ ორანჯის დუქის დაწვას, იმ მიზეზით, რომ ეს ორანჯი ნამოქონის ჯარში მსახურებს? ბურების ქონების დაწვას მხოლოდ სამი გაზეთი ამართებს და იწონებს სავსებით, სხელობს: «დეილი ტელეგრაფი», «ჰალ მაილ» და «მორნინგ ჰოსტ». ეს გაზეთები იხსენიებენ მერიკელ გენერალ შერმანს, რომელიც სამაქალაქო ომის დროს ცეცხლით და მხედლობით ამზადებდა სამხრეთ-მტკების შემოხვევას; ის კი ავიწყლებათ, რომ შერმანის სამარცხინო მოქმედება თავის დროზე არსად არ იყო ისე სსტიკად დაგმობილი, როგორც ინგლისში. ამ შესწორებულმა «თეთრმა

გულს ჩვენის წერილისას (ხაზი ჩვენი), მთავარს მის ნაწილს, რომელსაც უპირველესი მნიშვნელობა აქვს. აქ გოგებაშვილი, როგორც ჰხედავს მკითხველი, ბრალსა გვდებს, ვითომ ჩვენ ხმა არ ამოგვეღოს იმის წერილის დედა-აზრის გამოსარკვევად; ვითომ ჩვენ განზრახველად აღურთ იმ სტატისტიკურ ცნობებს, რომელნიც, — ავტორის უღრმესი რწმენით, — აუცილებლად და უსათუოდ აშკარად ხლიან ქართველების ნიქს სწავლა-განათლებლაში. ალბათ, მით უფრო ეწყინა გოგებაშვილს ჩვენი საქციელი, რომ მას დიდი დეწლი მიუძღვის ამ საქმეში: ამოკრიფა სამი წლის ციურები ქართველმოწაფეების სწავლის შესახებ, ღანა შეიძლება ეს შრომა არ დაგვეფასებინა? მაგრამ შრომადა და შრომა... ნიქს დამფასებელი ცხოვრებაა, ანუ უცედ ვსთქვათ, ნიქი და უნიკობა აშკარად თავს იჩენს ცხოვრებაში. ეს უკვე წარმოვსთქვით წინა წერილში. ამისთანა შეხედულობის გამო, ჩვენ ყურადღება არმივაქციეთ გოგებაშვილის წერილის სტატისტიკურ ცნობებს და მიუთითეთ ჩვენ მწერლობაზე და საზოგადოდ მთელს ჩვენს მოღვაწეობაზე, როგორც აღამაინის ენერგიის, სხვა და სხვა თვისებების, ნიქს გამომხატველ საბუთებზე. ჩვენის უკიდურესის აზრით, — რასაც ვიმეორებთ, — გოგებაშვილს უპირველესი ყურადღება უნდა მიექცია ჩვენი

ანგარიშმა კი შუა ნანგრევების შესახებ არაერთი ინგლისელი, ომის მომხრე პატრონი, დათქვან. «ტაიმსი», «დეილი მაილ»-ი და «სანჯუის გაზეთი»-ი ტუქილად კი არ განუხდნენ. მათ სიხუტეს დიდი მნიშვნელობა აქვს.

სამხრეთ-აფრიკა. რამდენიმე ხნის წინ ინგლისის დეპუტატთა პალატაში ხმა გავრცელდა, ვითომ კიტინერს დეპუტატი გამოეცაფნის ღონისძიებაში, რომ ის თავის ჯარს ზრეტრომის ჩრდილოეთით მდებარე ადგილებიდან წაიყვანს, თუ მთავრობა კიდე არ გაუტყავს მის მაშველ ჯარსა. რამდენად საფუძველიანია ეს ხმა, — გამორკვეული არაა, მაგრამ ისიც სავსაა, რომ ამისთანა ხმის გავრცელებას შესაძლებელია, იმ დროს, როდესაც ოფიციალურის ცნობების მიხედვით ინგლისის 249,416 ჯარისკაცი ჰქავს სამხრეთ-აფრიკაში.

— უკანასკნელი ცნობების მიხედვით, ინგლისელებს სამხრეთ-აფრიკაში მეტად გაუჭირდათ საქმე. ისინი რამდენჯერმე დამარცხდნენ ბურებმა. ნამაკვალენში ინგლისელი სადარჯო რაზმი ტუქედ წაუყვანიათ. დარკაფსს ახლო ბურების გენერალმა მიდანმა ინგლისელ რაზმს წრე შემოაფლო და ბრძოლის შემდეგ, რომელმაც მთელი დღე გასტანა, რაზმის ნახევარი ტუქედ წაიყვანა. ამისთანა წრე-მალ დამარცხებაზე სხვა და სხვა კუთხიდან მოდის ცნობა. ამას წინააღმდეგ მიიღო კვეხულობა: რკინის გზების დასაცვლად ისეთი ღონისძიება მიღებულია, რომ მათი დანერგვა თითქმის შეუძლებელი იქნება. მაგრამ 18 მაისს (ახ. სტ.), როგორც კიტინერი იწერება, ბურებმა ჯავშიაში პატარებელი გადახეხეს სადგურ საიდანგან და მთავარი გიზი მოკლეს. საიდანგო მეორე სადგურია — კრანსტა-ლის ჩრდილოეთით. ორანჯის რესპუბლიკის სამხრეთი ნაწილი ბურების გენერლების გერცოგისა და ბრანდის ხელშია.

— ორანჯი. გაზ. «ტაიმსი»-ში ცნობები: მოყვანილი დევერის შესახებ:

«დევერის მამა გაგვანიანა კაცი იყო ორანჯის რესპუბლიკაში. ქალაქ დევერსდონის (დევერის სოფელი) მისი სხელი ჰქვიათ თითონ გენერალი დევერი, უკვე 20 წლისა სადგარა, ორანჯის რესპუბლიკის პარლამენტის წევრად იყო ამოჩენული. დევერი თავისი საოცარი მხეობისა და გამტკიცებელი სამხედრო ნიჭის მეხედობით მარჯვებს უფლებათს. მას შეუთუქვლად სწამს, რომ ბოლოს და ბოლოს ბურები გამომარჯვებენ უსათუოდ».

საზრახველი. გაზეთები იუწყებიან, რომ უმადლესი სასამართლო ღიურ-სადიუსის საქმის გასარჩევად ივნისის დამდეგის არა უგვიანეს იქნება მოწყვეტილი. რაც შეეხება სასამართლოს წევრებს, — ეს საკითხი ჯერ გადაწყვეტილი არაა. ჰეიქერბენ, მხოლოდ, რომ მარტო იმ 132 სენატორს, რომელმაც დერუე-

ცხოვრების უმთავრეს მოვლენებისათვის: ეწვევებინა, რა თვისებისაა ჩვენი მწერლობა; სადამდის მიუღწევია მწერლობას; რა მდგომარეობაშია ჩვენი სოფელი, ხალხი... სწორედ აქ უნდა მოეყვანა სტატისტიკური საჭირო ცნობები, გაერკვია ისინი აქედან, ვამბობთ, ჩვენ. ყველასათვის აშკარა მოვლენად გახდებოდა ჩვენი ნიქი და უნიკობა. ნიქის დამფასებელ ამ გვარ ძირითადი მასალის სამაგიეროთ გოგებაშვილმა მოგვწოდა სრულებით უხეირო და უმნიშვნელო საფანელი, ვითარცა უებარი ნიშანი ჩვენი ხალხის ნიქისა. რატომ არ მივაქციეთ ჯეროვანი ყურადღება სკოლის ნიშნებს? ამაზედ მოკლეთ გადაწყვეტილი. ყველამ, ვისაც-კი უსწავლებია და უსწავლია, ძალიან კარგად იცის, თუ რა ფასი ედება სკოლის ნიშანს მოწაფის ნიქის და უნიკობის გამოსარკვევად. სასწავლებლები ნიშანს იმ უმთავრეს მნიშვნელობას აძლევენ, რომ წლის ბოლოს გაიგონ, თუ რამდენად საკმარისად მოუთვინებიათ მოწაფეებს თავის კლასის პროგრამა და აქედან დაასკვნან — რომელი ბავშვი ღირსია გადაყვანისა შემდეგ კლასში და სხვა. რომ ნიშნები და აქედან გამომავალი შედეგები 0/0-ი ნიქის და უნიკობის საბუთი არაა. ამას შემდეგი ამტკიცებს. 1) ვთქვათ, კლასში 50 მოწაფეა. ყველას უმთავრეს საგნებში 2 და 3 (21/2) აქვს. ამ გვარ ნიშ-

დის, ბოუფისი და გერენის საქმე განიხილოს უმადლესი ღიურ-სადიუსის საქმის გასარჩევად ეს საქმე მოწყვეტილი იქნება. ამ უკანასკნელ გარემოების გამოც, — უფროსი, — ნიქის და უნიკობის განსაკუთრებული დერეტი საჭიროა დროისა. სენატორს ზრეტრომის თითონ დაწვინა, სასამართლოსათ.

— სენატორს ასოციაციის შესახებ კანონის სახელგანთქკად კომისია არჩია. ამ კომისიაშია ჩაბმული, ალბათ, ივნისის დამდეგს ვერ დაიწყება და, როგორც ჰეიქერბენი კვირამდე გასტანს. უფრო მეტისთვის მთავრობა, როგორც იმის, ეცდება, რომ ციციციის შესახებ კანონი პარლამენტის სოფნის ვადამდე, ესე იგი 1 ივლისამდე, დადგინდეს სენატს. მთავრობის წრეებში დანებებები არიან, რომ ეს კანონი სენატში დი ხმის უმეტესობით იქნება მიღებული. რამ საქმე უბრალოდ აღაშფოთდა არ გათავდება დევერის სენატის რესპუბლიკელ მემარცხენე პარტიის წევრებმა კრება მოახდინეს გადაწყვეტის მოთხოვნა, რომ კანონ-პროტიდან ამოშლდეს ის მუხლი, რომლის ძალითაც ადგარდულ საწმუხნობრივ კონგრესციების წევრებს სწავლების ნება არა აქვთ.

მოლბანია. ამ უკანასკნელ შაბათ-დღეს გაში, ამიტომდამი და როტერდამში დიდობით აღდგასწავლეს სამშვიდობო კონფერენციის მეორე წლის თავი. ტან-ის ცნობით, კრებას დაესწრნენ სამედიტორთა სასამართლო ზოგიერთი წევრი, ორანჯის რესპუბლიკის ვარი კონსული და ბევრი ზოლიტიკური მოწვე. გაზეთი საქმეთა მინისტრმა სიტუცა წარსთქვა; ის ამტკიცებდა, რომ კონფერენციის მიღწევი საკვებობა მოიტანა, ნამტრავად მედიტორთა სასამართლოს დაწესებას აქვს მნიშვნელობა. ბოლოს მინისტრი ომის სსტობის მომხრეების წინააღმდეგ ღაზარკულ როტერდამისა და ამიტომდამის კრებებზე მეტებულად ქალები დაესწრნენ. ბევრმა წარსთქვა წარმოსთქვა მიდიტორების წინააღმდეგ და ხალხმა დიდი თანაგრძნობით მოსმითი ნალაპარაკევი.

ახალი ამბავი

16 მაისს სხდომა ჰქონდათ კავკასიის საზოგადოების წევრებს, კრებას ლაპარაკი ჰქონდათ ადგილობრივ ენის საექიმო შინაარსის წიგნაკების გამოცემა შესახებ. საზოგადოებას უკვე სამი წიგნი აქვს დაბეჭდილი, მაგრამ ვერ დაურთებია რადგან აქამდე ვერ გამოურკვევიათ, თუ არა ხსენებულ საზოგადოებას უფლება ამ გვარ წიგნაკების გამოცემისა. ვერც

ნებიდან, სამოსწავლო წლის უკანასკნელ ორ თვემდე, გამოგვრეთ 100/0 რატი მასწავლეთა. განა 21/2 დიდი ნიქის ნია? პირიქით, 21/2 უნიკობას უნდა დედებ... გოგებაშვილის მეტოდის დროს, ზემოხსენებული კლასი ნიქიეროთ ითვლება. 2) ვთქვათ, ივანეს ცოდნა დღესეულია 5-ბით; ხოლო პეტრესი — 2-ბით ვინ იტყვის — გოგებაშვილის გარდა — პეტრეზე ნიქიერია? პირიქით, ადგილი სალოდნელია, 2-იანი მაღლა იდგეს ნიქის სხვებზე, ნიშნებით უკეთესებზე და მიუხედავთ თავის ნიქისა, იქმნას გამორიცხული სკოლიდან, როგორც სწავლაში ჩამორჩილი. 3) გამოვიანგარიშოთ ეს მოვლენა ასობით (0/0-ი-ბით). წარმოიდგინეთ, რომ ბთან ერთად მთელ სკოლაში სწავლობს გვარი ერთი ქართველი ყმაწვილი. 0/0-ი გამოყვანის შემდეგ, აღმოჩნდება, რომ თველეს შორის 100/0-ი ვერა სწავლულ 100/0-ი უნიკო ქართველი... ეს გზამოება კიდეც აღნიშნა „ცნობის ფურცელმა“, მაგრამ ბ. გოგებაშვილი, ამ მოვლენა ზოგად მნიშვნელობას მაინც ვერ მოადა მაინც. 4) ისეც მოხდება ხოლმე: წინდელი კარგი მოწაფე მომავალში სრულებით დაქვეითდეს; ხოლო შარშანდელი უეზარისა ყმაწვილმა წლეულ და შემდეგ შიაც ბურთი და მოედანი შეიჩინოს.

დ. სავითური.
(დასასრული იქნება)

ნიერად ჩაითვა და თავმჯდომარეთაც ისევ ნასიძე აირჩიეს.

თავმჯდომარე ნასიძე. გთხოვთ, თქვენი აზრი გამოსთქვათ, რა ვუყოთ იმას, რაც ნაღდი საქონელი გვაქვს?

თავ. დიასამიძე. მაგ ქონებამ ჯერ ვალე-ბი უნდა გაისტუმროს და შემდეგ შეიძლება ლიკვიდაცია მოხდეს.

ილ. მენთეშაშვილი. მე ვეთანხმები დიასამიძეს, მხოლოდ დაგვისახელეთ მოვალე-ბები, (რამდენიმე ხმა. ჩვენ ვალეები არა გვაქვს რაც გვიყვინდა, ერთი ორი მოგვებით გაყი-დულია, მაშ რილას ვალეებია).

მლ. გვ. მენთეშაშვილი. ამოვიჩიოთ კა-ცები, ჩავაბაროთ მათ ჩვენი ქონება, იმათ ქონება გაანადღონ და კრებას ნაღდი წარ-მოუდგინონ.

გ. ტყეშაშვილი. მე მომწონს გვ. მენთეშა-შვილის აზრი, მხოლოდ საეჭვოა, იკისროს ვინმე ვე კეთილი საქმე. წინა კრებაზე ძლივს დავიყოლიეთ ივ. გომელაური, მაგ-რამ საზოგადოების უმეტესობამ უარი განა-ცხადა. მე ყური მოვკარ დღეს, ვითომ იყუ-ნენ იმისთანა პირნი, რომელნიც ჰკისრუ-ლობენ აიღონ საქონელი და მოვალეები გაისტუმრონ. თუ არის ვინმე, დასახელეთ, დაუდლოთ პირობა და ჩავაბაროთ; იმათ კი, ვინც ბრძანებს მოვალეები არა გვყავსო, მინდა მოვასხენო, რომ, ჩვენდა საუბედუ-როდ, გვყავს და ბევრნიც. ჩვენ რომ არ ვიკისროთ, ძალით გვაკისრებენ და სინიდი-სითაც და ჩვენის წესდების ძალითაც მოვა-ლენი ვართ ჯერ მოვალეები დავაკმაყოფი-ლოთ და მერე წვევნი, კრება ეთანხმება ილიკო მენთეშაშვილის აზრსა და უყრიან კენქს ალექსანდრე ნადირაძეს და სოლომონ ნასიძეს, რომელნიც ამორჩეულ იყვნენ.

თავმჯ. ნასიძე. აბა ესლა გამოსთქვით, რა მოვალეობას ანდობთ ამორჩეულ პირთ?

თავ. დიასამიძე. მაგაზე უკვე გვქონდა ნათქვამი. მაგათ უნდა ჩაიბარონ ქონება და გასცენ პასუხი მოვალეებს.

გვ. მენთეშაშვილი. ამორჩეულ კაცებს ევალებათ მოვალეების გასტუმრება, მხო-ლოდ უნდა დავასახელოდ რომელი მოვა-ლეებისა.

გ. ტყეშაშვილი. მოვალე—მოვალეა, ყველა მოვალე უნდა გავისტუმროთ, ივანე იგი თუ პეტრე, მაგრამ, რადგან არსებობს ფი-ქტიური ვექსილი და შეიძლება სხვებიც იყოს, ამიტომ საჭიროა ესლავე აღნიშ-ნოთ, თუ რომელი მოვალეები უნდა დაა-კმაყოფილონ ამორჩეულმა პირებმა. (ხმაუ-რობა).

დ. ნადირაძე. (მაჩხანელი). ამორჩეულ პირთ ევალებათ ყველა მოვალეების გასტუ-მრება. ყველა ვალეები ბალანსშია მოხსენე-ბული და, მაშასადამე, დაკანონებული. თუ ასე არ დავადგენთ, ჩვენი დადგენილება უკანონო იქნება და არც გუბერნატორი მიიღებს. ფიქტიური ვექსილი არ არსებობს. ყველა კანონიერია, ტყავაძეს ნება არა აქვს ფიქტიური უწოდოს ვალს და ვერც დავგი-სახელებს მაგისტანს. ყველა ვალი ბალანს-შია მოხსენებული და ტყავაძესაც ხელი უწერია—პროტოკოლებზე თუ ბალანსზე.

თავმჯ. ნასიძე. ბ. ტყავაძე! გთხოვთ და-გვისახელოთ, რომელ ვექსილს უწოდებთ ფიქტიური ვექსილი და რომელი მოვალეე-ბი არ უნდა იყვნენ დაკმაყოფილებულნი.

გ. ტყეშაშვილი. ყველამ იცის, რომელი ვექ-სილიც არის ფიქტიური. არ მეგონა, თუ ნადირაძე ისურვებდა მაგაზე ლაპარაკს. ვე ვექსილი გახლავთ მლ. იოსებ ტუკუშაშვი-ლის ვექსილი, რომელსაც ჩვენთვის ფული არ უვალდება, არც საქონელი მოუცია რა-მე, რასაც უარს არა ჰყოფს მამა ტუკუშა-შვილიც. ტყუილად მაშინებს ნადირაძე პროტოკოლებით, იმ პროტოკოლში სწო-რედ რომ მაგის ნაღამარაყვებთან ჩემიც გვერდზე აქვს მიწერილი. გუბერნა-ტორით მე მაშინებს, მაგრამ არც მაგასმო უწონებს, რომ აქაოდა ქალაქე-ლებმა თავიანთი ვალი არ გაანადღონო,

სხვათა სახელზედ ვექსილებს გვართმევს. ისევ ისა სჯობია ნაღდი მოვალეებს მიე-სცეთ, რომელთაც მოვალენი ვართ იუ-რიდიკულად და სინიდისიერათაც.

თავმჯდომარე ნასიძე. ბ. დიმიტრი, აგვი-ხსენით—ტუკუშაშვილის სახელობაზედ რათ არის ვექსილი, თუ მართლა საზოგადოებას თქვენი ვალეება?

დ. ნადირაძე. მე ქალაქელი მოვაკრებე-დგან ჩემს სახელობაზედ მომქონდა ხოლმე ნისიად საქონელი, —ქალაქელები თავიანთს ფულს თხოულობდნენ, მე იმედს ვაძლევდი მოგცემთ მეთქი და ისინიც მიცდიდნენ. რად-გან ქალაქელების ვექსილებზე მე მიწერია ხელი, მე საზოგადოებას ჩამოვართვი ვექსი-ლი, მხოლოდ, რომ ქალაქელებს არ გავ-გოთ ამხანაგობის ჩემი ვალეები და არ აე-წერათ ჩემი ქონება, მეც ვექსილი დ. ტუ-კუშაშვილის სახელობაზედ ჩამოვართვი. და იმათი მისაცემი ვალეებიც მე ვიკისრე. ვე ვექსილი კანონიერათ ბალანსშია შეტანი-ლი და თუ თქვენ არ დააკმაყოფილებთ, მე მივსწერ ქალაქელებს, რომელნიც მოვლენ და საქონელს ავიწერენ. (ხმაურობა).

თავმჯდომარე ნასიძე. როგორ გსურთ შევიტანო ოქმში—მართა ტუკუშაშვილის ვექსილი დარჩეს დაუკმაყოფილებელი, თუ სხვა ვალეებიც? გვ. მენთეშაშვილი და რამდენ-იმე სხვანიც თხოულობენ დასახელონ, რომელი მოვალეები დააკმაყოფილონ ამო-რჩეულ პირთ.

გ. ზაქაძე. ჩვენ მოვალეები არა გვყავს. რაც მოგვქონდა მოგებით ვყიდით. ბ. ნა-დირაძე ამბობდა მოგება გვაქვსო, მაშ რა-ტომ მოვალეები არ გაისტუმრა. ისმის ძახილი—ჩვენ ვალეები არა გვაქვს.

დ. ნადირაძე. აქ ჩემი პირადი მტრობა გალაპარაკებთ. თქვენ მოგება გინდოდათ და ზარალი კი აღარ?.. ყველა ვალეები ბა-ლანსშია მოხსენებული და თუ არ იკის-რებთ, თქვენი დადგენილება უკანონო იქ-ნება. ხალხი თხოულობს ნადირაძის გაჩუ-მებას. ხმაურობა. მლ. ი. ტუკუშაშვილი უშევრის სიტყვებით იხარჯება ბლ. კ. ღვთი-საჯაროვს გარეთ გაჰყავს. დამშვიდების შემ-დეგ.

გ. ტყეშაშვილი. სიმართლე თხოულობს აღ-ვიაროთ, რომ ამხანაგობა მოვალეა გადა-იხადოს ის ვალეები, რომელიც ნაღლებია წესდების დამტკიცების დღიდან და ხელ-მოწერილია კანონიერათ გამგეობისაგან. წესდების დამტკიცებამდინ კი, რაც ვალეები არის,—კერძო ვალეებია, რადგან მაშინ აღებ-მიცემობა კერძო კაცის ხელში იყო და ვაჭრობასაც კერძო ხასიათი ჰქონდა. ვისაც ფული მიუცია უწინ, დ. ნადირაძის-თვის მიუცია და იმასვე მოსთხოვოს იმ ხელწერილის ძალით, რომლითაც ნადირა-ძე მოვალეა დაუბრუნოს უკან ფული ან ქონებით გასცეს პასუხი, თუ თავის დაუდე-ვრობით, ან უცოდინარობით იზარალებდა. ჩვენმა ამორჩეულმა კაცებმა უნდა გაისტუ-მრონ ის მოვალენი, რომელთაც წესდების დამტკიცებიდან უვალეობათ ამხანაგობისა-თვის, მით უმეტეს რომ იოსებ ტუკუშაშვი-ლის ვექსილს იმ ძველ მოვალეებთან კავ-შირი აქვთ. ჩვენ ან ერთი უნდა გავისტუ-მროთ ტუკუშაშვილი, ან ძველი მოვალეე-ბი და უარი ვყოთ პირველი—ტუკუშაშვი-ლი. მე ისიც ვიცი, რომ ზოგიერთი ძველი მოვალეები გასტუმრებულნი არიან ტუკუ-შაშვილის ვექსილის შემდეგ და ნადირაძე კი სრულიათ გვითვლის ვალს. ჩემის სი-მართლის დასამტკიცებლად გთხოვთ ივ. გომელაურს ჰკითხოთ, მაგან უნდა იცო-დეს.

დ. ნადირაძე. ტყავაძე ტყუილს ამბობს. ეგ მართა სიტყვით ამბობს, ფაქტი კი არა აქვს რა.

ილ. მენთეშაშვილი. ტყავაძე მართალს ამბობს, მეც ვიცი, რომ ზოგიერთი მოვა-ლეები გასტუმრებულნი არიან მახარაძისა-გან. ივანე გომელაურს უნდა რაღაცა სთქ-ვას, მაგრამ ნადირაძე აწყვეტინებს. საერ-

თო ხმაურობა. ნადირაძეს აჩუმებენ. ხან-გრძლივის კამათის შემდეგ ეთხმად ყველა-საგან მიღებულ ოქმში დააკმაყოფილონ მოვალეები, რომელთაც უვალეობათ წესდების დამტკიცების შემდეგ, კანონიერად არიან შეტანილი ბალანსებში და დოკუმენტბე-იც აქვთ; ტუკუშაშვილის ვექსილი და სხვა ძველი მოვალენი კი დარჩნენ ჯერ ხნობით, ვიდრე პასუხე კრება ახალ გადაწყვეტილე-ბას დაადგენდეს.

ნაგო ზაშვილი. ვისაც შენობაზედ აქვს დახარჯული ფული, იმას ვინ უნდა მისცეს? რამდენიმე ერთად გასძახეს, შენობამ მის-ცეს პასუხი. ვიღაცეკითხება ნადირაძეს, რატომ შენობის გაყიდვის დროს არ დააკ-მაყოფილა შენობის მოვალეები.

დ. ნადირაძე. შენობა მახარაძემ გადასცა გომელაურს. რათ გადასცა, ან რატომ არ გაისტუმრა მოვალეები, არ ვიციო. კრებამ მიიღო, შენობაზედ ლაპარაკი გადადოთ შემდეგ კრებისთვის.

ილ. ნადირაძე. ყიასაშვილს, მგონი, პუ-რები უნდა ჰქონდეს ამხანაგობისა. დაავა-ლეთ და ვადაც დაუდეთ ჩავაბაროთ. ყიასა-შვილი აცხადებს, რომ მართალია იმას ხობალი აქვს ამხანაგობისა, მაგრამ იმასაც წილი აქვს მოგებაში, ამიტომ ვიდრე არ გაყიდის, ვერ ჩააბარებს ანგარიშს. ხვალაც რომ გავყიდო, ანგარიშს ჩავაბარებთო. ამა-ზედ დასთანხმდნენ სხვებიც და ამაზედ ლა-პარაკი შემდეგი კრებისთვის გადიდო, რა-კი დრო აღარ იყო.

თავმჯდ. ნასიძე. ბ. ყიასაშვილო, თქვენ როდის დაანებეთ ამხანაგობას თავი და ან ვის ჩააბარეთ ქონება?

ყიასაშვილი. მეთიბათვეში მიანგარიშეს გვ. მენთეშაშვილს და დ. ნადირაძემ, შეამოწ-მეს ყოველივე, მიიღეს და გასაღებებიც ჩა-მომაართეს. მას აქეთ იმათ ხელშია და მე აღარ შევსულვარ შიგა. მე კალოზედ მომ-ცეს საქონელი მოგებაზედ: რაც გავყიდე, ჩავაბარე—ზოგისაც პური მაქვს აღებული, ზოგიც წილი მაქვს, გავყიდი და ჩავაბა-რებთ; როცა გნებავთ ანგარიში მიიღეთ ჩემგან.

ნადირაძე. მაგას ჩვენთვის გასაღებები არ ჩაუბარებია. ჩვენ გასაღებები მიიღეთ, მაგ-რამ არსად ხელიარ გვიწერია, ჩავიბარეთო! მართალია დავთრები შევამოწმეთ—საქო-ნელიც გავშინჯეთ, მაგრამ ჩაბარებით კი არ ჩავიბარებია. ყიასაშვილი ამტყუნებს— ჩავაბარეთო, რასაც გასაღებები ამტკიცებ-ნო. შემდეგ კამათისა კრებამ დაადგინა ამაზე შემდეგ იქონიოს მსჯელობა, ხოლო ესლა დავალოს უკანასკნელ კომისიას: დ. მ. ბენაშვილს, ნიკო ლაპიაშვილს და ჩი-გოგიძეს—ამხანაგობის შენობა თავიანთ შე-მოწმებულ სიებით გადასცენ ამორჩეულ პირთ—ალ. ნადირაძეს და სოლომონ ნასი-ძეს. ამითი გათავდა ბასი და საღამოს 6 საათზე თავმჯდომარემ კრება დაშალა.

დამსწრე წევრი.

საღამოს ღებეშები

17 მაისი.

პამბარბუზი. უსტ-დენის კომენდანტი გენერალ-ლეიტენანტი სვერჩოვი დაინიშნა ტავასტუსის გუბერნატორად.

კალუზა. მცირე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა გამოჩენილი ადგილობრივი მოღვაწე, ეიზდრის თავად-აზნაურობის წი-ნამქოლი ბულგაკოვი.

ბაქო. ბალახანში ცეცხლმა გაანადგუ-რა ნავთის ათი კოშკი—საზოგადოების „ბახტისა“, ორი კოშკი მმ. კრასილ-ნიკოვებისა, ოთხი ნადეინის მემკვიდრეე-ბისა, „ბახტის“ სამი აუზი და სხვების აუ-ზები. 16 მაისს, ნაშუადღევს 4 საათზე, ცეც-ხლი გაჩნდა „ბიბიეიბათის ამხანაგობის“ ქარხნებში; ცეცხლი ნავთის შადრევნებსაც წაეკიდა.

ლონდონი. ოფიციალური ცნობებით, უკანასკნელ კვირაში სამხრეთ-აფრიკაში მოკლულ იქმნა 42 კაცი და დაჭრილ იქ-მნა 92 უმეტეს ნაწილი ამთავან დაიხრცა

ბეტელსა და სტანდერტონის მკაცრმა ბრძოლაში.

მინა. ერც-ჰერცოგმა თან-ჰერცოგინე დმა მიიღო ბუგენ-ჰეილი და მისი კის ოფიცერთა დეპუტაციის და მადლო-გადუხადა მათი მისიონერების საქმე-რათის მოტანისათვის. ნაშუადღევს ოფ-იცრები და რუსეთის საელჩოს წევრ-ერც-ჰერცოგმა საუბრეზე მიიწვია.

ტიანძინი. ტონგუში მოვიდა ორი ინ-ლასური, გემი ინდოეთში ჯარების წასაყ-ნად. დღეს კიდევ მოვა ერთი გემი, რომ მიიღო ერთ პოლკს ბელუჯაში წაიყვანს.

პეი-ხაი-პეი. გენერალი უარონი მოვიდა რომ ესლა როდესაც უცხოეთის ჯარ-გაჰყავთ ჩინეთიდან, საფრანგეთი გააუქმ-თავის განკარგულებას ჩინეთში ფრანგ-ჯარების დროებით დაბინავების შესახ-ის ჰფიქრობს, რომ მალე მოვლენ გემ-ჯარების უკან წასაყვანად.

გენერალი ლორდი კემპბელი აცხადე-რომ ტიანძინში საქმეთა მდგომარეობა უ-თესია, ვიდრე როდისმე ყოფილა უცხოეთ-ჯარების მოსვლის შემდეგ.

ბარლინი. „ლოკალ ანცივეგერ“-ს გა-გონია, რომ საუბრეზე, რომელიც გაიმარ-მეორე ქვეითა გვარდიის ბრიგადის დე-სასწაულის გამო, რომელსაც დაესწრა ბ-ნერალი ბონალი და მისი ადიუტანტი იმპერატორმა სიტყვა წარმოსთქვა. მ-პირველად მოიხსენია იმპერატორი ფრი-დრიხი და შემდეგ სთქვა, რომ დიდის კმ-ყოფილებით შეუძლიან აღნიშნოს, რომ „მორეულ-აღმოსავლეთში საქმე მშვიდო-ბიანად თავდება და რომ ამის გამო მა-წილად ჰხვდა ბევრი მადლობის გამოცხადებ-დასასრულ იმპერატორმა, მიუთითა—რა საუ-მესე მყოფ ორ ფრანგ ოფიცერზე, სთქვა—რომ გერმანიისა და საფრანგეთის ჯარებ-პირველად ებრძვიან ერთად საერთო მტერს სიტყვა დასრულდა. ურას“ ყვირილი ორივე ოფიცერის და საფრანგეთის ჯარი-პატივისცემლად გენერალმა ბონალმა მად-ლობა გადაუხადა და „ჰოა“ წარმოსთქვა გერმანიის მხედრობის და იმპერატორ-სალ-დათის პატივისცემლად.

პრადოკი. იტყობნებიან, რომ პალო-ნაიში ორასი ბური დანებდა ინგლისელებს.

პონაონი. ოფიციალურად. ერთი კვი-რის განმავლობაში 12 მაისამდე 200 კი-ტამდე გახდა ავად შავი ქირით; მათგან 187 გარდაიცვალა.

იოკაჰამა. სეულიდან იტყობნებიან, რომ კუნძულ ყველპარტზე ქრისტიანთა წინააღმდეგი მოძრაობა დაიწყო; ერთი ფრანგი მისიონერი მოკლულია, მაგრამ ეს ცნობა დაბეჯითებით არ იცინა.

სამხედრო მინისტრად ნამყოფმა კასტუ-რამ უარი სთქვა სამინისტროს შედგენაზე.

სოფია. საერო კრება შეუდგა მინისტრ-თა ბრალდების განხილვას; მინისტრად ნამყოფები ივანოვი და ტონჩევი თითონ მოვიდნენ, სხვა მინისტრებმა კი წერილები გამოგზავნეს. როდოსლავეგმა უყურადღე-ბოდ დასტოვა გამოწვევა. ტონჩეგმა გდელი სიტყვა წარმოსთქვა თავის გასამართლებე-ლი.

რედატორი გამომცემელი

ა. ჯეონია. ა. ჯაბადაძე

ქართულ სააღებ-მიცემო ამხანაგობის

„მშენებლის“

წლი 1901 წლის მაისის 20

საღამოს 8 საათამდე

აზნაურობა 2)

ბფილისის ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ მის თანადსწრ-ბით, 1901 წლის 24 მაისს, 12 საათზე, მო-ხდება საჯარო ვაჭრობა ავლაბრის აგარაკში მდებარე ქალაქის მიწის, ზომით 23 დესე-ტინის, იჯარით გაცემისა—მხოლოდ გავი-სამუშაოდ. ვაჭრობაში მონაწილეობის მი-ღების მსურველთ შეუძლიან გაეცნონ პი-რობებს გამგეობის მეოთხე განყოფილებაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების შემდეგ, 9-დან 3 საათამდე. ვაჭრობის დაწყებამდე უნდ-იქმნეს წარმოდგენილი გირაოთ 100 მა-ნეთი. (3-5-1)